

Test humanistyczny z języka polskiego

Wersja A

Numer kandydata:	
Kraj, miasto:	
Liczba punktów:	

2008 r.

I ROZUMIENIE ZE SŁUCHU

...../10 p.

Proszę uważnie wysłuchać tekstu, który zostanie odczytany dwukrotnie. Podczas słuchania proszę wykonać poniższe zadania.

Zadanie 1

Proszę odpowiedzieć na pytania.

1) Z jakiej tradycji wywodzi się symbolika siedmiodniowego tygodnia?

.....

2) Wymień nazwy 4 ciał niebieskich, które tkwią w łacińskich nazwach dni tygodnia.

.....

3) Jak nazywa się obowiązek świątecznego odpoczynku w siódmy dzień tygodnia w judaizmie?

.....

Maks. 6 p.

Zadanie 2

Proszę odpowiedzieć na pytania, zaznaczając (X) odpowiedź TAK lub NIE.

		TAK	NIE
1)	Czy tydzień jest naturalną jednostką czasową?		
2)	Czy rzymski system dzielił miesiąc na cykle 7-dniowe?		
3)	Czy niedziela jest dniem świątecznym w chrześcijaństwie na pamiątkę zmartwychwstania Chrystusa?		
4)	Czy w islamie dniem powstrzymania się od pracy jest sobota?		

Maks. 4 p.

CZAS I PORY ROKU

Najwcześniejsze systemy pomiaru czasu w nieunikniony sposób musiały odwoływać się do zjawisk zachodzących w otaczającym człowieka świecie: następstw dni i nocy związanych z pojawieniem się i znikaniem słońca, zmian faz księżyca, powtarzalności pór roku. Z każdym z tych zjawisk, wyznaczających podstawowe jednostki czasu, związane były też ważne treści symboliczne. W odróżnieniu od dnia, miesiąca czy roku odwołujących się do naturalnych procesów zachodzących w świecie przyrody, tydzień stanowi sztuczną jednostkę czasową (powstała prawdopodobnie na skutek podziału miesiąca księżycowego na 4 części) i pozostaje w ścisłym związku z mistycznym charakterem liczby siedem. Symbolika siedmiodniowego tygodnia, właściwa tradycji judeochrześcijańskiej, okazała się ostatecznie silniejsza od tradycyjnego rzymskiego systemu podziału miesiąca na ośmiodniowe cykle, wyznaczone przez kolejne dni targowe. Na siedmiodniowym tygodniu odcisnął swoje piętno także astrologiczny system 7 „planet” – Księżyca, Marsa, Merkurego, Jowisza, Wenus, Saturna, Słońca. Nazwy ich pobrzmiewają w łacińskich nazwach dni tygodnia.

Semicka tradycja poświęcania bogu siódmego dnia tygodnia ma mocne zakorzenienie w księżycowej symbolice, a jej ślady dostrzec można już w babilońskim kulcie boga księżyca Sin. Babiloński zwyczaj zaprzestawania w tym dniu wykonywania funkcji państwowych wynikał prawdopodobnie z faktu uznania go za dzień niepomyślny i chęci umieszczenia go niejako „poza czasem”. W judaizmie szabat, obowiązek świątecznego odpoczynku w siódmy dzień tygodnia, sobotę, symbolizuje ukończenie dzieła stworzenia świata i zawarcie przez Boga przymierza z ludem Izraela. W tradycji chrześcijańskiej zachowano obowiązek poświęcenia Bogu jednego dnia tygodnia i powstrzymania się wówczas od pracy. Jednakże dniem świętym stała się w chrześcijaństwie – na pamiątkę zmartwychwstania Chrystusa – nie sobota, lecz niedziela. Również w islamie wierni zobowiązani są do powstrzymania się raz w tygodniu od pracy, dniem tym jednak nie jest ani sobota, ani niedziela, lecz piątek.

[J. Tresidder, *Symbole i ich znaczenie*]

KLUCZ
Test humanistyczny z języka polskiego
Wersja A

I ROZUMIENIE ZE SŁUCHU

Zadanie 1 (6 p. po 2 p. za przykład)

- 1) judeochrześcijańskiej
- 2) 4 spośród następujących: Księżyc, Mars, Merkury, Jowisz, Wenus, Saturn, Słońce
- 3) szabat

Zadanie 2 (4 p. po 1 p. za przykład)

- 1) nie
- 2) nie
- 3) tak
- 4) nie

II TEST LEKSYKALNO-GRAMATYCZNY

Zadanie 1 (5 p. po 1 p. za przykład)

- 1) Fragmenty tego utworu są recytowane już w szkole podstawowej.
- 2) W tej epopei został zawarty przez Mickiewicza obraz ojczyzny.
- 3) Jest przechowywany w specjalnej ozdobnej szkatułce z mahoni i kości słoniowej.
- 4) która została wykonana przez lwowskiego artystę Józefa Brzostowskiego.
- 5) Po raz pierwszy na ziemiach polskich „Pan Tadeusz” został wydany przez drukarnię miejską w Toruniu w 1858 r.

Zadanie 2 (6 p. po 1 p. za przykład)

Hiszpan, Hiszpanka, po hiszpańsku
Włoch, Włoszka, po włosku

Zadanie 3 (5 p. po 1 p. za przykład)

Chodząc po mającym niepowtarzalny klimat Starym Mieście, odkrywam magię Krakowa. Przeszedłszy Planty, spaceruję, jednocześnie podziwiając zaułki żydowskiego Kazimierza. Wreszcie, wróciwszy na Rynek, lubię jeszcze choć przez chwilę popatrzeć na ołtarz Wita Stwosza.

Zadanie 4 (5 p. po 1 p. za przykład)

- 1) zacznij
- 2) weź
- 3) zrozumiałbym
- 4) rozpocząłbym
- 5) znalazłbym

Zadanie 5 (5 p. po 1 p. za przykład)

Tomek pyta Basię, dlaczego nie pójdzie spać.
Basia odpowiada, że ma jeszcze strasznie dużo pracy.
Tomek prosi, żeby nie marudziła.
Basia stwierdza, że on nic nie rozumie. Pyta, czy nie może sobie po prostu trochę ponarzekać.

Zadanie 6 (4 p. po 1 p. za przykład)

- 1) Co zrobiła Magda w środę?
- 2) Skąd wróciła Magda w środę?
- 3) Z kim Magda wróciła z Zakopanego w środę?
- 4) Kiedy Magda wróciła z synkiem z Zakopanego?

Zadanie 7 (5 p. po 1 p. za przykład)

1 – a, 2 – c, 3 – a, 4 – b, 5 – b

III ROZUMIENIE TEKSTU

Zadanie 1 (5 p. po 1 p. za przykład)

B	C	D	E	F
6	5	3	4	2

Zadanie 2 (5 p. po 1 p. za przykład)

1	2	3	4	5
b	a	a	c	b

V WIEDZA O LITERATURZE I JĘZYKU POLSKIM

Zadanie 1 (3 p. po 0,5 p. za przykład – w każdym punkcie oceniamy tylko 2 wyrazy)

- 1) czasownik – poszła, widzieli
- 2) przymiotnik – pobliskiego, nowej, polskiej
- 3) zaimek – pewna, swoimi, jej, którą

Zadanie 2 (5 p. po 1 p. za przykład)

- 1 - Władysław Reymont
- 2 - Konrad Wallenrod lub jakakolwiek inna postać (np. Aldona, Halban)
- 3 - Juliusz Słowacki
- 4 - *Treny*
- 5 - *Wesele*

Zadanie 3 (5 p. po 1 p. za przykład)

1 – d, 2 – c, 3 – b, 4 – f, 5 – e

Zadanie 4 (6 p. po 2 p. za przykład)

1 – b, 2 – c, 3 – a

Zadanie 5 (5 p. po 1 p. za przykład)

1 – a, 2 – c, 3 – a, 4 – b, 5 – a

Zadanie 6 (6 p. po 2 p. za przykład)

- 1) *Słownik ortograficzny języka polskiego*
- 2) *Słownik frazeologiczny współczesnej polszczyzny*
- 3) *Słownik wyrazów obcych*

II TEST LEKSYKALNO-GRAMATYCZNY

...../ 35 p.

Zadanie 1

Proszę przeredagować podkreślone zdania, używając konstrukcji biernej.

Wszyscy Polacy znają „Pana Tadeusza”⁰. Fragmenty tego utworu recytują już w szkole podstawowej¹, a najczęściej wymienianym polskim twórcą romantycznym jest Adam Mickiewicz. „Pan Tadeusz” powstał na emigracji w Paryżu i składa się z dwunastu ksiąg pisanych wierszem. Mickiewicz zawarł w tej epopei obraz ojczyzny², do której tęsknił. Rękopis poematu znajduje się we Wrocławiu. Przechowuje się go w specjalnej ozdobnej szkatułce z mahoni i kości słoniowej³, którą wykonał lwowski artysta Józef Brzostowski⁴. Po raz pierwszy na ziemiach polskich wydała „Pana Tadeusza” drukarnia miejska w Toruniu w 1858 r⁵.

0. „Pan Tadeusz” jest znany przez wszystkich Polaków.

1.
2.
3.
4.
5.

Maks. 5 p.

Zadanie 2

Proszę wpisać odpowiednie rzeczowniki lub przysłówki zgodnie z wzorem:

Wzór: Anna i Kris mieszkają w Serbii. Kris to ...*Serb*..., a Anna to ...*Serbka*... Oni mówią po ...*serbsku*...

Paloma i Luis mieszkają w Hiszpanii. Luis to¹, a Paloma to². Oni mówią po³.
Patrycja i Leonardo mieszkają we Włoszech. Leonardo to⁴, a Patrycja to⁵. Oni mówią po⁶.

Maks. 6 p.

Zadanie 3

Proszę przeredagować tekst i zamienić podkreślone czasowniki na odpowiednie imiesłowy. Jeśli to konieczne, proszę wprowadzić zmiany w konstrukcji zdań i w interpunkcji.

Kiedy jadę⁰ do Krakowa, zawsze marzę, żeby zamieszkać w tym pięknym mieście. Koleżanka, która ze mną pracuje⁰, od roku wynajmuje tam kawalerkę. Kiedy chodzę¹ po Starym Mieście, które ma² niepowtarzalny klimat, odkrywam magię Krakowa. Po przejściu³ Plant, spaceruję i jednocześnie podziwiam⁴ zaułki żydowskiego Kazimierza. Wreszcie, kiedy wrócę⁵ na Rynek, lubię jeszcze choć przez chwilę popatrzeć na ołtarz Wita Stwosza.

0. Jadąc do Krakowa, zawsze marzę, żeby zamieszkać w tym pięknym mieście. Pracująca ze mną koleżanka wynajmuje tam od roku kawalerkę.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Maks. 5 p.

Zadanie 4

Proszę wykonać zadanie zgodnie z podanym przykładem, używając trybu przypuszczającego lub rozkazującego.

Dlaczego wszędzie tylko słyszę: Adam, ucz się⁰ (uczyć się),¹ (zacząć) poważnie myśleć o życiu,² (wziąć) przykład ze starszego brata! A gdyby ktoś mi po prostu powiedział, co jest w życiu najważniejsze, może wtedy pomyślałbym⁰ (pomyśleć),³ (zrozumieć) sam siebie i⁴ (rozpocząć) elitarne studia, a kto wie, może⁵ (znaleźć) też pracę?

Maks. 5 p.

Zadanie 5

Proszę zamienić na mowę zależną według wzoru.

Basia: Jestem potwornie zmęczona.⁰

Tomek: To dlaczego nie pójdziesz spać?¹

Basia: Bo mam jeszcze strasznie dużo pracy.²

Tomek: To nie marudź!³

Basia: Och, ty nic nie rozumiesz.⁴ Czy nie mogę sobie po prostu trochę ponarzekać?⁵

0. Basia mówi, że jest potwornie zmęczona.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Maks. 5 p.

Zadanie 6

Proszę zadać pytanie do oznaczonego numerem elementu w zdaniu.

Magda⁰ wróciła¹ z Zakopanego² z synkiem³ w środę⁴.

0. Kto wrócił z Zakopanego w środę?

1. ?
2. ?
3. ?
4. ?

Maks. 4 p.

Zadanie 7

Proszę uzupełnić frazeologizmy i przysłowia, wybierając jedną spośród podanych możliwości.

0. Gdzie[a]..... sześć, tam nie ma co jeść.

- a) kucharek
- b) kobiet
- c) gospodyń

1. Co ma, nie utonie.

- a) wisieć
- b) pływać
- c) latać

2. Szukać w stogu siana.

- a) szpilki
- b) pinezki
- c) igły

3. Pędzić na, na szyję.

- a) łeb
- b) głowę
- c) czaszkę

4. Być w wodzie kapany.

- a) zimnej
- b) gorącej
- c) cieplej

5. się w cierpliwość.

- a) Ustroić
- b) Uzbroidć
- c) Ubrać

Maks. 5 p.

III ROZUMIENIE TEKSTU

...../ 10p.

Zadanie 1

Proszę ułożyć fragmenty tekstu w odpowiedniej kolejności.

A I

Tymczasem już stałem pod drzwiami gabinetu. Nie po raz pierwszy miałem przekroczyć jego próg. Poprzednio jednak w tym wnętrzu byłem niezmiernie dawno, chyba ze dwa lata wstecz, w każdym razie na pewno nie za kadencji Madame.

B

Wyrwałem się z zapatrzenia i podszedłem do stołu, aby wziąć stamtąd skrypt, po który mnie posłała. I wtedy moim oczom ukazało się coś, co aż zaparło mi dech. Torebka. Jej torebka. Wisząca na krześle za stołem. Nie zapięta...

C

„Skąd ona to wszystko ma?” – nie mogłem wyjść z zadziwienia. „Kupuje? Sprowadza z Francji? Dostaje z Service Culturel? I czemu trzyma to tutaj? Do czego jej to potrzebne? Przecież nie do nauki! A więc? Na pokaz? Przed kim? Przed tą mityczną komisją wizytującą szkoły?”

D

Tym razem moim oczom – gdy otworzyłem był drzwi – ukazał się inny widok, i to pod każdym względem, zarówno wystroju wnętrza, jak jego urządzenia. Ani śladu palmy, kryształów i „wysokiego połysku”, miast tego zaś prostota i gustowność zarazem: zręczne, „ludowe” meble z naturalnego drewna o złocistym odcieniu; stół-biurko typu „krzyżak”; smukła stojąca lampa z abażurem ze słomy; podłoga wyłożona ciemnozielonym chodnikiem; w podobnym kolorze zasłony wiszące po bokach okien, lekkie regały z książkami; wreszcie, przy jednej ze ścian, coś w rodzaju kanapy czy ławy z tapicerką dla mniej więcej trzech osób, a przed nią niski stolik przykryty lnianą makatką, oraz dwa foteliki o niewysokich oparciach i drewnianych poręczach.

E

Spojrzałem w stronę regałów. W znakomitej większości stały tam książki francuskie. Na niższych poziomach – słowniki, wielki Larousse, kompendia i dziesiątki pozycji do nauki języka; na wyższych – różności, w tym wiele *livres de poche*. Natomiast na małej półeczce stojącej z boku kanapy leżały albumy z malarstwem i pisma ilustrowane, a na samym jej wierzchu, w ozdobnych zastawkach z drewna, pysznił się szpaler lśniących, złotych grzbietów prawie całej klasyki w porządku alfabetycznym.

F

Z tamtego czasu w pamięci pozostał mi mglisty obraz błyszczących politurą ciemnych, oszklonych szafek, a w nich lub na nich – głównie – kryształowych wazonów i pucharów sportowych, a także sutej zastawy do kawy lub herbaty. Poza tym – masywne biurko z dwoma telefonami i lampą na gietkim pałaku, a wreszcie – potężna palma, rosnąca w drewnianej donicy podobnej w kształcie do cebra.

[Antoni Libera, *Madame*
Maks. 5 p.

Zadanie 2

Na podstawie przeczytanego tekstu proszę zaznaczyć poprawne odpowiedzi.

1. Bohater:

- a) nigdy nie był tym gabinecie
- b) jest po raz pierwszy w nowo urządzonym gabinecie
- c) był w tym gabinecie już dwa razy

2. Bohater szczególnie zachwycił się widokiem:

- a) otwartej torebki
- b) interesujących książek
- c) zielonym chodnikiem

3. Bohater wszedł do gabinetu:

- a) na czyjeś polecenie
- b) bez zezwolenia
- c) z własnej woli

4. Na wyższych półkach stały:

- a) w większości albumy
- b) głównie słowniki
- c) różne pozycje

5. Poprzednio w gabinecie:

- a) na ciemnych meblach stała szklana lampa
- b) szafki były ciemne i miały szyby
- c) duże biurko było w pobliżu palmy

Maks. 5 p.

IV PISANIE

...../15 p.

Proszę wybrać jeden z podanych poniżej tematów i napisać tekst zawierający ok. 80 słów.

- 1) Byłeś/byłaś na bezludnej wyspie. Proszę napisać relację z tej podróży.
- 2) „Moja klasa za dziesięć lat”. Proszę napisać sprawozdanie z obchodów dziesięciolecia ukończenia szkoły średniej.
- 3) „Życie bez przyjaciół jest łatwiejsze”. Czy zgadzasz się z tym stwierdzeniem?

Temat:

[illegible]

Maks. 15 p.

V WIEDZA O LITERATURZE I JĘZYKU POLSKIM/30 p.

Zadanie 1

W poniższym zdaniu proszę wskazać po dwa przykłady na następujące części mowy.

Pewna dziewczynka poszła wczoraj ze swoimi kolegami do pobliskiego kina na premierę nowej polskiej bajki dla dzieci, którą widzieli już jej rodzice.

0. rzeczownik – *dziewczynka*, *kolegami*
1. czasownik –
2. przymiotnik –
3. zaimek –

Maks. 3 p.

Zadanie 2

Proszę uzupełnić tabelkę.

AUTOR	UTWÓR	BOHATER
0. Henryk Sienkiewicz	<i>Pan Wołodyjowski</i>	Michał Wołodyjowski
1.	<i>Chłopi</i>	Jagna
2. Adam Mickiewicz	<i>Konrad Wallenrod</i>	
3.	<i>Kordian</i>	Kordian
4. Jan Kochanowski		Urszulka
5. Stanisław Wyspiański		Chochół

Maks. 5 p.

Zadanie 3

Proszę dopasować tytuł utworu do gatunku, jaki reprezentuje.

GATUNEK LITERACKI	TYTUŁ UTWORU
0. epopeja	A. <i>Pan Tadeusz</i>
1. fraszka	B. <i>Nasza szkapka</i>
2. powieść	C. <i>Nad Niemnem</i>
3. nowela	D. <i>Na lipę</i>
4. dramat	E. <i>O Wandzie, co nie chciała Niemca</i>
5. legenda	F. <i>Kartoteka</i>

0 – A

- 1 -
2 -
3 -
4 -
5 -

Maks. 5 p.

Zadanie 4

Proszę zaznaczyć prawidłową odpowiedź.

0. Przymiotnik lub imiesłów określający rzeczownik to:
a) epitet
b) porównanie
c) anafora
1. Wyraz lub wyrażenie, które zastępuje element językowy niegrzeczny, wulgarny to:
a) figura retoryczna
b) eufemizm
c) hiperbola
2. Wyrażenie językowe, którego brzmienie naśladuje dźwięki występujące w przyrodzie to:
a) neologizm
b) onomastyka
c) onomatopeja
3. Figura retoryczna polegająca na zestawieniu w jednym określeniu wyrazów przeciwstawnych to:
a) oksymoron
b) epitet
c) metafora

Maks. 6 p.

Zadanie 5

Proszę wybrać poprawne zakończenie zdania.

0. Bohaterami legendy o założeniu Warszawy są:
a) Wars i Sawa
b) Wanda i Niemiec
c) Wars i Krak
1. Jan Kochanowski tworzył w:
a) renesansie
b) średniowieczu
c) modernizmie
2. Laureat literackiej Nagrody Nobla to:
a) Lech Wałęsa
b) Karol Wojtyła
c) Czesław Miłosz
3. Dialektologia to:
a) dział językoznawstwa
b) dział literaturoznawstwa
c) sztuka prowadzenia sporów

4. Homonimy to:

- a) wyrazy o różnym brzmieniu lub postaci graficznej, posiadające to samo znaczenie
- b) wyrazy o identycznym brzmieniu lub postaci graficznej, ale różniące się znaczeniem
- c) wyrazy, które są charakterystyczne dla gwary młodzieżowej

5. Deklinacja to:

- a) odmiana przez przypadki
- b) odmiana przez czasy
- c) odmiana przez osoby

Maks. 5 p.

Zadanie 6

Proszę wybrać słownik, z którego należy skorzystać, chcąc uzyskać wskazane poniżej informacje na temat podanych słów lub wyrażen.

0) Zuch: śmiałek, junak, chwat, kozak, zawadiaka

..... *Słownik wyrazów bliskoznacznych*

1) przewyciężyć: prze/zwyciężyć, -ę, -ęż, -ęż/cie

.....

2. to inna para kaloszy: pot. <to inna sprawa, to co innego>: Z forszą to inna para kaloszy

.....

3. annalistyka: < łac. *annalis* = roczny > dział historii, nauka zajmująca się spisywaniem, badaniem i porównywaniem roczników i kronik historycznych

.....

Słownik frazeologiczny współczesnej polszczyzny, Słownik wyrazów bliskoznacznych, Słownik poprawnej polszczyzny, Słownik ortograficzny języka polskiego, Słownik wyrazów obcych, Słownik antonimów, Słownik poprawnej wymowy polskiej, Słownik etymologiczny

Maks. 6 p.